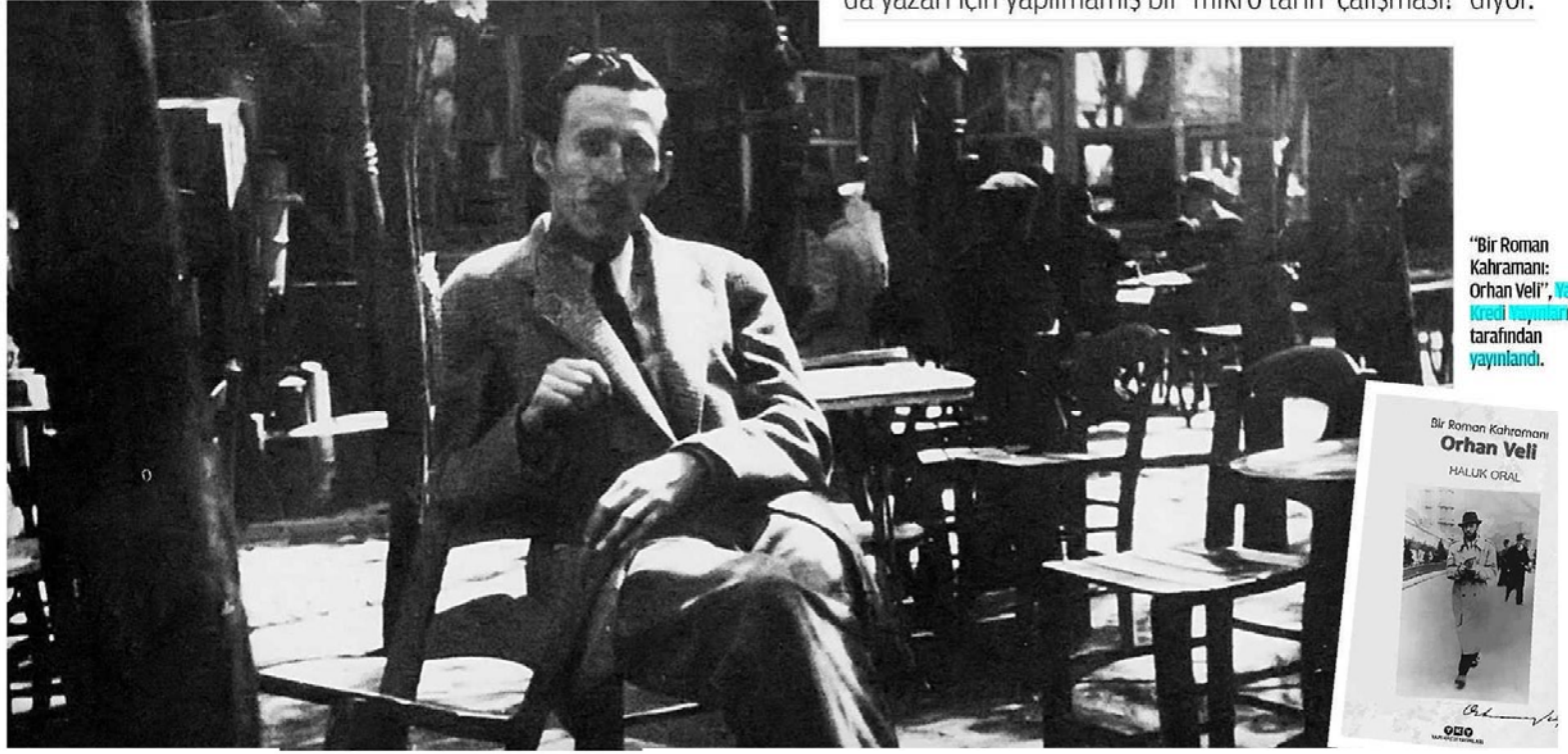

'Bir Roman Kahramanı: Orhan Veli'

Haluk Oral'ın 15 yıldır üzerinde çalıştığı "Bir Roman Kahramanı: Orhan Veli" kitabı **yayımlandı**. Hilmi Yavuz, **Kitap** hakkında, "Edebiyat tarihi bağlamında, bugüne değin hiçbir Türk şairi ya da yazarı için yapılmamış bir 'mikro tarih' çalışması!" diyor.

"Bir Roman Kahramanı: Orhan Veli", Yayıncı **Kırmızı** tarafından yayımlandı.

Sevgili kardeşim Haluk Oral'ın on beş yıldır üzerinde çalıştığı 'Bir Roman Kahramanı: Orhan Veli' yayımlandı. **Kitap**, Haluk'un kendi ifadesiyle, incelediği arşiv malzemelerinden, eline geçen belgelerden ve tanıştığı kişilerden edindikleri bir araya getirilerek oluşturulmuş. Dolayısıyla **Kitap**, Orhan Veli hakkında müthiş bir doküman arşivi sunuyor. Değişik yerindeyse, edebiyat tarihi bağlamında, bugüne değin hiçbir Türk şairi ya da yazarı için yapılmamış bir 'mikro tarih' çalışması! [Bu arada, Haluk'un gibi, biyografik incelemenin nasılsa görmezden gelinmiş ince ayrıntılarına nüfuz eden çalışmalardan sayılmasa da, öncü örneklerini Beşir Ayvazoğlu'nun monografilerinde bulmak mümkündür.]

'Bir Roman Kahramanı: Orhan Veli' üzerine daha geniş kapsamlı bir yazı yazmayı tasarladığım için, şimdilik, kitabın Orhan Veli konusunda ne düşündüğümü dile getirme imkânı vermiş olmasından yararlanmak istiyorum. Orhan Veli'nin şiirini bir dönemleştirmeye üç periyoda ayırabiliriz: [i] 'Garip'-Öncesi Orhan Veli Şiiri; [ii] 'Garip' Dönemi Şiiri ve [iii] 'Garip'-Sonrası Şiiri! Bana göre Orhan Veli'nin üzerinde özellikle durulması gereken dönemi, 'Garip'- Sonrası üçüncü dönemdir. Edebiyat tarihimizde Orhan Veli şiirinin 'Garip' ya da 'Birinci

Hilmi Yavuz

Yeni' dönemi ile öne çıkarılması, bir başka deyişle, Orhan Veli şiirinin 'Cımbızlı Şiir', 'Zilli Şiir' gibi şiirlerle aydınlatılması, onun hesabına büyük talihsizliktir ve onun asıl büyük şiir yeteneğini ortaya koyduğu 'Garip'-Sonrası üçüncü dönemin görünmez kılınmasına yol açmıştır. Dolayısıyla da, bence Süleyman Efendi'ye değil, Orhan Veli'ye 'yazık olmuş'tur!

TÜRK ŞİİRİNİN AYAGA DÜŞMESİ...

Söylemek istediğim şudur: Orhan Veli'nin, asıl, 'Denizi Özleyenler İçin' gibi şiirlerinin üzerinde durulması gerekir. O zaman şu sorulabilir: 'Garip' şiiri niçin öne çıkmıştır? Bu, bana göre edebî kriterlerden çok, hattâ daha çok, popüler kültür kriterleri dolayısıyla. 'Garip' şiirleri, şiiri ve şiir yazma işini sıradanlaştırmış ve uzun yıllar Türk şiirinin deyiş yerindeyse 'ayağa düşmesine' yol açmıştır. Bu sıradanlaşma eğiliminin Nurullah Ataç ve Sabahattin Eyüboğlu gibi, Külebi'nin bir şiirindeki deyişle, 'bostancı karpuzdan nasıl anlıyorsa, şiirden tıpkı onun gibi çok iyi anlayan' entelektüellerimiz tarafından farkına varılmaması, fevkalâde şaşırtıcıdır...

Haluk'un kitabında anılar da var. Öyleyse ben de bir anıyı anlatayım: Orhan Veli öldüğünde, 1950 yılıdır, ben Kabataş Erkek Lisesi'nde 9. sınıf öğrencisiydim. Hasan Pulur, sevgili sınıf arkadaşım, bir ders

arası sırasında, Orhan Veli'nin mezarının yaptırılması için 'Varlık' dergisinin bir bağış kampanyası başlattığını söyledi. Hepimiz, o günkü yatılı öğrenci bütçemizi neyi elverdiyse, katkıda bulduk. Bundan sonrasını Hasan Pulur, 'Olayların ve İnsanların Peşinde Bir Ömür' adlı nehir söyleşisinde şöyle anlatıyor:

'BİR KOMÜNİSTİN MEZARI İÇİN PARA TOPLADI'

"Ben de sınıfta para topladım ve 'Kabataş Lisesi 4-B öğrencileri' diye gönderdim. İki gün sonra beni disiplin kuruluna çağırıldılar. Başmuavinimiz 'Atom' Arif vardı. 'Bu işi sen yapmışsın.' dedi. 'Evet, ben yaptım' dedim 'Niye yaptın?' dedi. 'Orhan Veli'nin mezarı için para topladık.' dedim. 'Hakkında şikâyet var, Disipline gideceksin.' dedi."

Hasan Pulur, bu olayın bugün yaşlan yetmişin üzerinde olanların büyük bir sevgiyle hatırladıkları tarih hocamız rahmetli Galip 'Baba'nın [rahmetle andığımız Galip Vardar] disiplin kurulu başkanı olarak "Bana somadan nasıl para toplarsın?" dediğini ve "Niye bana da gelmedin, beş lira da ben vereydim keşke." deyince disiplinindeki öteki hocaların şaşırıklarını ve soruşturmaya gerek duyulmadığını anlatır.

Hasan'ın bir öğretmenimiz 'Bir komünistin mezarı için para topladı!' diye ihbar etmiş, -sonradan anlaşıldı! Biz sınıfça Hasan'ın 'okuldan uzaklaştırma' ya da en azından 'tekdir' alacağını düşündüğüme üzülürken, onun pür nese sınıfa girip 'kurtulduk!' dediğini hiç unutmadım... hyavuz@zaman.com.tr